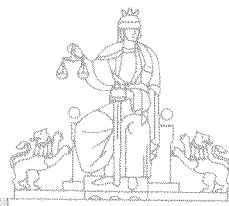

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД	
Изх.№	И-381
Дата на регистриране:	14. 05. 2020

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

ИЗХ.№

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	КП-053-03-29
Дата	15.05.2020 г.

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

На изх.№ КП -053-03-29/28.04.2020 г.

Относно: Становище на ВКС, Наказателна колегия относно проект за Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 054-01-31, внесен от Александър Маиров Сиди и Милен Василев Михов на 23.04.2020 г.

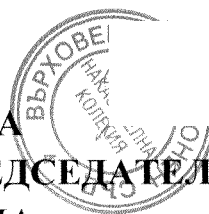
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Във връзка с писмо от Комисията по правни въпроси на НС на Република България под горния номер, приложено изпращам на Вашето внимание становище на Върховния касационен съд на Република България, Наказателна колегия, относно изпратения ни проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 054-01-31, внесен от народните представители Александър Маиров Сиди и Милен Василев Михов на 23.04.2020 г.

Приложение: съгласно текста.

С уважение,

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА
ЗАМЕСТИК – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВКС
И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА ВКС**

НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

СТ А Н О В И Щ Е

Относно законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 054-01-31, внесен от Александър Сиди и Милен Михов на 23.04.2020 г.

Постъпило е писмо от председателя на Комисията по правни въпроси на Народното събрание на Република България, с което ВКС е поканен да представи становище по внесения на 23.04.2020 г. от народните представители Александър Сиди и Милен Михов законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс.

В § 1 се предлага изменение в разпоредбата на чл.67, ал.3 от НК, като думите „т.1 – 4” бъдат заличени.

В § 2 се предлага завишаване на санкцията по чл.343, ал.3, б.”б” от НК, като предвиденият минимум на наказанието лишаване от свобода бъде увеличено от 3 години на 5 години.

С § 3 се предлага увеличаване размера на глобата, предвидена като кумулативно наказание за престъплението по чл.343б, ал.3 от НК, както думите „петстотин до хиляда и петстотин” се заменят с думите „хиляда и петстотин до три хиляди”.

По отношение на предложените изменения в санкционната част на престъпленията по чл.343 и чл.343б от НК, ОСНК на ВКС вече взе отношение във връзка с предложени проект за ЗИ НК № 054-01-33, внесен от народните представители Красимир Ципов, Десислава Атанасова и Анна Александрова на 24.04.2020 г. и не намира основание за повторното им обсъждане.

В конкретния проект за ЗИД НК внимание заслужава предложената промяна в текста на чл.67, ал.3 от НК, чрез която се предвижда възможност съдът да прилага по отношение на лица, осъдени условно на лишаване от свобода, всички пробационни мерки по чл.42а, ал.2 от НК

В мотивите към законопроекта е отразено, че целта на тази промяна е възстановяване на идеята на законодателя, заложената при първоначалното въвеждане на пробацията като наказание – на осъдените условно в изпитателния срок да могат да бъдат налагани всяка една от пробационните мерки, като съдът преценява кои от тях в най-висока степен ще допринесат за превъзпитанието им.

В тази връзка следва да бъде подчертано, че изменението на разпоредбата на чл.67, ал.3 от НК през 2009 г. не е било обусловено от липсата

на добре изградена система на пробационните служби, както се твърди в мотивите към обсъждания законопроект. Необходимостта от редуциране на мерките, които съдят може да приложи по отношение на осъдения условно на наказание лишаване от свобода в рамките на изпитателния срок е била продиктувана от създалото се впечатление, че на лицата, по отношение на които изтърпяването на наказание лишаване от свобода се отлага, се налага и второ наказание пробация. Аналогично е било възприето положението и с налагането на пробационни мерки в изпитателния срок на лицата, които са условно предсрочно освободени, което е наложило изменението и в разпоредбата на чл.70, ал.6 от НК. Възстановяването на първоначалните текстове би довело до същия неблагоприятен ефект.

Няма спор в правната доктрина и съдебната практика, че пробацията е едно от наказанията, регламентирани в системата от наказания по българския НК, а не възпитателна мярка. Тъкмо за това въвеждането на възможността за налагане на пробационни мерки в рамките на изпитателния срок на условното наказание лишаване от свобода със ЗИД НК от 2002 г.¹ е било подложено на сериозни критики в научните среди.² Идентифицираните проблеми при този режим на наказване са в няколко насоки:

- На първо място, това е липсата на указания в разпоредбата на чл.67, ал.3 от НК относно критериите за решението на съда да постанови пробационни мерки – както за налагането им въобще, така и по отношение на вида мерки и техния размер.

- Вторият проблем касае възникването на противоречие с конституционно регламентирания принцип на наказателното право – за законоустановеност на наказанието, което съдят може да наложи за конкретно престъпление. В рамките на НК това противоречие се изразява в нарушаване на правилата по чл.54, ал.1 от НК, според която разпоредба съдят определя наказанието в пределите, предвидени от закона за извършеното престъпление. Тези предели са рамките, посочени в нормата от Особената част на НК, която урежда престъплението, основание за налагане на наказанието. Ето защо **„абстрактната възможност** за налагане на вид наказание, предвидено само в разпоредба от Общата част на НК, нарушава основен принцип на наказателното право – този за законността, чийто израз е именно изискването да **е предвидено за извършеното престъпление.**”³

¹ ДВ, бр.92/ 2002 г.

² В този смисъл Стойнов, Ал. Наказателно право. Обща част. С.: Сиела, 2005, с.8; с.42 - 45

³ Пак там, с.43.

- На следващо място, този режим на наказване поражда сериозен проблем и във връзка с възможните последици от неизпълнението на някоя от пробационните мерки. Според чл.68, ал.3 от НК те са две – замяна на мярката с друга или постановяване изтърпяването на наложеното наказание лишаване от свобода. Първата хипотеза е в категорично противоречие с нормата на чл.14, т.7 от МПГПП⁴, тъй като постановената пробация при условното осъждане е вид наказание, наложено с влязла в сила присъда. Последното означава, че е налице окончателно осъждане по смисъла на цитираната международна норма и друго наказание (каквото се явява определянето на друга пробационна мярка) за същото престъпление не може да бъде налагано. Това би било допустимо само в случай, че неизпълнението на пробационна мярка бъде обявено за престъпление, каквото към момента то не е⁵.

Като компромисно решение за така очертаните проблеми от първоначалната редакция на чл.67, ал.3 от НК⁶, законодателят е направил промяната от 2009 г. със ЗИД НК, ДВ, бр.27. Видно от мотивите към този законопроект редуцирането на пробационните мерки, които съдът може да наложи е било обусловено от необходимостта да се избегне впечатлението, че на условно осъдените и условно предсрочно освободените лица се налага второ наказание (пробация) освен това, на което са осъдени⁷. Макар че с тази промяна не са преодолени очертаните по-горе проблеми, то допустимите към момента пробационни мерки се възприемат в по-голяма степен като такива с възпитателен ефект, а не като наказание. Връщането на стария режим не само ще възстанови в пълен обем противоречието на Наказателния кодекс с нормите на международното право, касаещи защитата на гражданските права, но ще доведе и до неговата практическа неприменимост предвид прякото действие на тези норми по силата на чл.5, ал.4 от Конституцията на Република България.

С оглед изложеното наказателната колегия на ВКС изразява отрицателно становище по внесения от народните представители Александър Сиди и Милен Михов законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 054-01-31 от 23.04.2020 г.

⁴ чл.14, т.7 от Международния пакт за граждански и политически права гласи: „Никой не може да бъде съден или наказван за престъпление, за което вече е бил окончателно осъден или оправдан съгласно закона и наказателната процедура на всяка страна”.

⁵ Стойнов, Ал. Наказателно право. Обща част. С.: Сиела, 2005, с.32; с.43

⁶ Текстът е приет за първи път със ЗИД НК, ДВ, бр.92/2002 г.

⁷ Мотиви към проекта за ЗИД НК № 902-01-5, внесен от МС на 09.01.2009 г. в 40-то НС.